

Protokół nr
z posiedzenia
Komisji Rewitalizacji RMP
Rady Miasta Poznania
w dniu 6 września 2018 roku
miejsce posiedzenia: Sala Malinowa UMP

Porządek obrad:

1. Prezentacja Ogrodów Społecznych w miastach Warszawie oraz Krakowie przez gości z ww. miast.
2. Prezentacja Ogrodów Społecznych w mieście Poznaniu.
3. Wolne głosy i wnioski.

Lista obecności członków KRt stanowi załącznik nr 1, a lista gości załącznik nr 2 do niniejszego protokołu.

Ad. 1. Prezentacja Ogrodów Społecznych w miastach Warszawie oraz Krakowie przez gości z ww. miast.

Przewodnicząca KRt – Małgorzata Woźniak otworzyła posiedzenie Komisji Rewitalizacji RMP, a następnie przywitała zaproszonych gości. Przedstawiła proponowany porządek obrad oraz cel spotkania. Poprosiła przedstawicieli miast o zaprezentowanie zagadnienia dotyczącego ogrodów społecznych.

Przedstawiciel Zarządu Zieleni m.st. Warszawy – Sławomir Sendzielski przedstawił prezentację: „Ogrody społecznościowe w Warszawie oraz inne przestrzenie tworzone przez społeczności lokalne” (*załącznik nr 3 do protokołu*).

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemaska-Grzesik zaprezentowała krakowskie ogrody społeczne (*prezentacja stanowi załącznik nr 4 do protokołu*).

Ad. 2. Prezentacja Ogrodów Społecznych w mieście Poznaniu.

Przewodnicząca KRt – Małgorzata Woźniak poprosiła o zaprezentowanie ogrodów społecznych w Poznaniu.

Inspektor w Zarządzie Zieleni Miejskiej – Julia Syska-Wieczorek przedstawiła ogrody społeczne realizowane przy udziale ZZM (*prezentacja stanowi załącznik nr 5 do protokołu*).

Następnie zaprezentowane zostały poszczególne ogrody społeczne w Poznaniu (prezentacja – załącznik nr 6):

- Grunwaldzki Ogród Społeczny – Justyna Odrzykowska
- Ogród „Kolektyw Kąpielisko” – Magdalena Garczarczyk, Agnieszka Malinowska

- Ogród na Os. Czecha – Małgorzata Masłowska-Bandos
- Ogród na Zagórzu – Elżbieta Dopierała
- Ogród kooperatywny „Barka” – Łukasz Nowak
- Ogród „Szelaż” – Agnieszka Zdunek
- Ogród sensoryczny na Grunwaldzie – Gabriela Walerych

Osoby prezentujące opowiedziały o koncepcjach powstania ogrodów, ich cechach, wydarzeniach, a także o barierach i problemach występujących przy ich zakładaniu i dalszym funkcjonowaniu.

Przedstawicielka „Kolektywu Kąpielisko” – Magdalena Garczarczyk podsumowała prezentację oraz przedstawiła postulaty społeczności dotyczące zakładania ogrodów społecznych w Poznaniu.

Przewodnicząca KRt – Małgorzata Woźniak podziękowała za wszystkie przygotowane prezentacje. Zaproponowała, aby przejść do części dyskusyjnej spotkania. Nawiązała do kwestii współpracy różnych jednostek przy powstawaniu ogrodów społecznych oraz pozyskiwania terenów. Zapytała, jak to wygląda w Krakowie i Warszawie.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemska-Grzesik poinformowała, że Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie posiada dość szeroki zakres działań. Sytuacja jest stosunkowo prosta – wszystko w zasadzie opiera się na dobrej woli Zarządu oraz chęci współpracy z mieszkańcami. Tereny i tak są utrzymywane przez jednostkę, więc oddanie ich mieszkańcom w nieodpłatne użytkowanie nie stanowi dodatkowego kosztu. W umowie użyczenia znajduje się zapis, że zostanie ona wypowiedziana po trzykrotnym wezwaniu do działania, wykonania określonej czynności. Istotą sprawy jest też lider, z którym utrzymywany jest stały kontakt. W Krakowie nie podjęto póki co działań z zakresu ogrodów społecznych na terenach spółdzielni mieszkaniowych. W planach jest natomiast uruchomienie terenów przykościelnych.

Przewodnicząca KRt – Małgorzata Woźniak zapytała, w jaki sposób oddawane są działki miejskie, jeśli np. nie obowiązuje na nich miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemska-Grzesik odpowiedziała, że musi to być wówczas teren przeznaczony pod zielen. Zdarzają się działki na styku pasa drogowego i wtedy trzeba wystąpić o zgodę na jego tymczasowe zajęcie.

Przewodnicząca KRt – Małgorzata Woźniak poruszyła kwestię nieużytków na terenie miasta oraz roli Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Zwróciła się z pytaniem, jak to wygląda w Krakowie.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemska-Grzesik wyjaśniła, że w Krakowie występuje inna struktura Urzędu. Wydział Skarbu i Wydział Planowania Przestrzennego decydują o kierunkach rozwoju i zarządzaniu terenami zielonymi. Ogrody społeczne zakładane są przede wszystkim z inicjatywy Zarządu Zieleni, choć nie wyklucza się możliwości skorzystania z propozycji podmiotu prywatnego.

Radna Halina Owsiana nawiązała do zakresu działania Zarządu Zieleni Miejskiej w Poznaniu. Zapytała, jak te zadania rozkładają się w Krakowie.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemska-Grzesik odpowiedziała, że w zakresie ich obowiązków znajduje się cała zielen w mieście poza cmentarzami, w tym również zielen zlokalizowana w pasach drogowych.

Radna Halina Owsiana zwróciła się z pytaniem, jak wygląda współpraca z radami osiedli.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemaska-Grzesik wyjaśniła, że w Krakowie jeszcze nie zwrócono się w tej sprawie do rad. Oferta jest oczywiście skierowana do wszystkich mieszkańców. Etap związany ze spółdzielniami czy radami osiedli planowany jest na przyszły rok.

Radna Halina Owsiana dodała, że w przypadku Ogrodu „Szelaż” cała inicjatywa wyszła od Rady Osiedla. Zauważyła, że na Zagórzu przedstawiony problem mógłby w ogóle nie zaistnieć, gdyby podjęto współpracę z Radą Osiedla, która objęłaby patronat nad tym przedsięwzięciem.

Inicjatorka Ogrodu na Zagórzu – Elżbieta Dopierała stwierdziła, że Ogród na Zagórzu ma zupełnie inny charakter. Rozmowy również wyszły od Rady Osiedla. Nawiązała do zapisów umowy użyczenia stosowanych w Krakowie.

Radna Halina Owsiana wyraziła zdanie, że w przypadku ogrodu społecznego potrzeba oddolnej inicjatywy i wsparcia kilku organizacji.

Z-ca Dyrektora Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta UMP – Agnieszka Górczewska podała przykład współpracy w podobnym zakresie. Tutaj wystąpiła dobra wola dyrektorów przedszkoli, którzy zarządzają dużymi terenami. Biuro Koordynacji projektów współpracuje z przedszkolami i przy jednym z nich – na Wildzie utworzono ogród otwarty. Nie jest on ogrodem społecznym, ponieważ inicjatywa wyszła z Urzędu Miasta. Teren jest udostępniany okolicznym mieszkańcom oraz rodzinom dzieci z przedszkola. Przedstawiono propozycję idącą dodatkowo w kierunku edukacji i rozpowszechniającą ideę zieleni. Wpisuje się to także w koncepcję warszawską dotyczącą „rozbetonowywania miasta”. Następnie Pani Dyrektor przedstawiła elementy składające się na ogród otwarty. Problemem Biura jest rozwiązanie kwestii, jak pomóc mieszkańcom w organizowaniu ogrodów społecznych na terenach niemiejskich.

Z-ca Dyrektora Wydziału Gospodarki Nieruchomościami UMP – Marek Drozdowski podkreślił, że popiera inicjatywy tworzenia ogrodów. Zwrócił uwagę, że dobrą praktyką jest rozwijanie przez jednostki miejskie oddolnych inicjatyw. Zawsze istnieje ryzyko, że dane przedsięwzięcie nie zostanie później „rozpedzone” przez społeczeństwo. Stwierdził, że być może zmiana statutu Zarządu Zieleni Miejskiej w Poznaniu byłaby wskazana w jakimś punkcie. Dodał, że Wydział może przekazać pewien teren miejskiej jednostce na zasadzie powierzenia. Miasto może tworzyć narzędzia współpracy i je wykorzystywać, ale bez zaangażowania społeczności przedsięwzięcie nie dojdzie do skutku. Nawiązał także do kwestii podatku od nieruchomości, którego pobieranie wynika z ustawy.

Inicjatorka Ogrodu na Zagórzu – Elżbieta Dopierała zauważyła, że umowa użyczenia różni się od umowy najmu. Nie uda się stworzyć ogrodu w momencie, kiedy mieszkańcy dowiadują się, że wiąże się to z opłatami.

Z-ca Dyrektora Wydziału Gospodarki Nieruchomościami UMP – Marek Drozdowski dodał, że przepisy wskazują, iż w przypadku zawarcia nawet umowy użyczenia – to na osobie biorącej w użyczenie spoczywa obowiązek podatkowy.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemaska-Grzesik doszła do wniosku, że jeśli nie ma woli i odgórnego przykładu od władz danego miasta, to sytuacja jest trudna. Mieszkańcy muszą z drugiej strony zrozumieć urzędników. Czasami konieczny jest kompromis z obu stron.

Przedstawiciel Zarządu Zieleni m.st. Warszawy – Sławomir Sendzielski poinformował, że wywodzi się ze środowiska społecznikowskiego. Zasugerował, w przypadku ogrodu na Zagórzu, rozpocząć działania od małego przedsięwzięcia, sprawdzić jakie jest zaangażowanie, a następnie przedstawić propozycję Urzędowi Miasta i poprosić o wsparcie. Jeden z ogrodów warszawskich

był bardzo chwalony przez władze miejskie, choć początkowo negowały one jego powstanie. Wola Urzędu jest bardzo ważna. Zaproponował Panu Dyrektorowi WGN, aby spotkać się z przedstawicielami innych miast w celu rozwiązania problemu z podatkiem.

Z-ca Dyrektora Wydziału Gospodarki Nieruchomościami UMP – Marek Drozdowski stwierdził, że prawo jest na tyle elastyczne, że można zastosować inny rodzaj umowy, która nie będzie wiązała się z obowiązkiem podatkowym. Wydział nie posiada zasobów ani doświadczenia w tego typu inicjatywach.

Przedstawiciel Zarządu Zieleni m.st. Warszawy – Sławomir Sendzielski dodał, że Zarząd Zieleni w Warszawie ma możliwość finansowania inicjatyw nie na swoich terenach. Przykładowo, jednostka może sadzić drzewa na terenach prywatnych, wspólnotowych, biorąc pod uwagę opiekę kilkuletnią podmiotów, które te drzewa otrzymują. Podobnie jest z ogrodami społecznościowymi. Istnieje możliwość zakładania ogrodów i wspierania inicjatywy na terenach, które nie są terenami zieleni – wystarczy, że są one przeznaczone na tereny zieleni w przyszłości. Plan jest wtórny w stosunku do chęci mieszkańców.

Z-ca Dyrektora Zarządu Zieleni Miejskiej w Poznaniu – Barbara Hoffmann nawiązała do kwestii gruntów, które ZZM otrzymuje od WGN w formie powierzenia lub trwałego zarządu. ZZM nigdy nie odmówił pomocy organizacjom społecznym czy mieszkańcom w zakresie swojej działalności. Zachęciła do kontaktu, jeśli ktokolwiek ma jakieś pytania czy wątpliwości.

Przedstawicielka Fundacji „Inspirator” – Agnieszka Zdunek poruszyła kwestię instrumentów finansowych i merytorycznych, o których wspomnieli przedstawiciele miast. Zapytała, czy są one przeznaczone na okres jednego roku budżetowego.

Przedstawiciel Zarządu Zieleni m.st. Warszawy – Sławomir Sendzielski odpowiedział, że nie występuje w tym przypadku ciągłość finansowa. Konkursy muszą być ogłaszane na bieżąco. Idealnym rozwiązaniem byłoby wpisanie tego do WPF-u.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemaska-Grzesik poinformowała, że w Krakowie skala ogrodów jest jeszcze zbyt mała. Idealne jest rozwiązanie, kiedy jeden podmiot przejmuje to zadanie i je koordynuje. Wymagana jest wówczas wiedza przyrodnicza, jak i społeczna. Stworzeniu takiego systemu sprzyja też zsielowanie ogrodów. Edukować należy nie tylko społeczeństwo, ale również władarzy miast. Ponadto trzeba pamiętać, że pieniądze potrzebne na realizację ogrodów społecznościowych w skali wydatków danego miasta są znikome.

Przedstawicielka „Kolektywu Kapielisko” – Agnieszka Malinowska nawiązała do funkcjonowania ogrodu oraz kwestii współpracy. Ogród funkcjonował bardzo dobrze do momentu, kiedy pojawiła się informacja o konieczności jego likwidacji, ponieważ planowano utworzyć na tym terenie tor wrotkarski. Miasto w tym zakresie nie wykazało chęci współpracy. Udało się jedynie przedłużyć umowę dzierżawy do końca bieżącego roku. Zaproponowano przeniesienie ogrodu na teren przedszkola oraz przedłużenie umowy na rok, a następnie na trzy lata. Projekt umowy zawiera szereg zapisów, które są sprzeczne z jakąkolwiek chęcią współpracy.

Z-ca Dyrektora Wydziału Gospodarki Nieruchomościami UMP – Marek Drozdowski wyjaśnił, że projekt umowy został przekazany dzierżawcom już dawno w celu umożliwienia zapoznania się i odniesienia do zaproponowanych warunków. Była to standardowa umowa dzierżawy przekształcona na umowę użyczenia.

Radna Halina Owsiana zgłosiła wniosek, aby tego typu dyskusji nie prowadzić w momencie, kiedy w posiedzeniu Komisji uczestniczą zaproszeni goście. Spotkanie ma na celu przede wszystkim wymianę doświadczeń.

Przedstawicielka „Kolektywu Kąpielisko” – Magdalena Garczarczyk zaproponowała, aby zorganizować spotkanie sieciujące, w którym będą uczestniczyć mieszkańcy, urzędnicy i inne podmioty, społeczności zaangażowane w tworzenie ogrodów społecznych.

Radna Halina Owsiana dodała, że byłby to dobry temat również na posiedzenie Komisji Samorządowej.

Justyna Odrzykowska (Grunwaldzki Ogród Społeczny) podziękowała gościom za przybycie do Poznania. Stwierdziła, że warto byłoby przenieść rozwiązania z Krakowa i Warszawy na grunt poznański. Ogrody społeczne są fantastyczną inicjatywą. Zwróciła się z prośbą o przekazywanie wiedzy i materiałów na ten temat.

Inicjatorka Ogrodu na Zagórzu – Elżbieta Dopierała zapytała, czy w Warszawie i Krakowie istnieje kompleksowy dokument, strategia na temat zieleni w mieście oraz czy zielenią zajmuje się jeden podmiot.

Przedstawiciel Zarządu Zieleni m.st. Warszawy – Sławomir Sendzielski poinformował, że w Warszawie tworzy się taka strategia i będzie zbiorem wielu standardów oraz polityk. Istnieje też mnóstwo dokumentów na temat wspierania lokalnych społeczności. O dostępności terenów mówi np. dokument o nazwie „Warszawski standard mieszkaniowy”. Zarządzenie zielenią jest rozproszone. Ogrody społecznościowe natomiast mogą rozwijać się na każdym terenie, bez względu na to, do kogo on należy.

Przedstawicielka Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie – Katarzyna Przyjemaska-Grzesik dodała, że w Krakowie taki dokument powstał pod kierownictwem Wydziału Kształtowania Środowiska. Wskazane kierunki rozwoju mają na celu zabezpieczenie cennych terenów zielonych. Zarząd Zieleni Miejskiej zarządza wszystkimi terenami zielonymi w Krakowie poza cmentarzami. Jest to bardzo komfortowa sytuacja, która wymaga dużej rewolucji w Urzędzie. Rozproszenie kompetencji często utrudnia działanie.

Przewodnicząca KRt – Małgorzata Woźniak podsumowała spotkanie i przekazała informację na temat posiedzenia wyjazdowego w dniu jutrzejszym. Następnie podziękowała za przybycie i zamknęła posiedzenie Komisji.

**Przewodnicząca Komisji Rewitalizacji
Rady Miasta Poznania**

Małgorzata Woźniak

